

Pirkkalainen

nro 16

keskiviikkona 15. huhtikuuta 1992

32 vsk.

TUOPYÖRÄSI
MESTARI-
HUOLTOONI!
HUOLTOTYÖ 90,-

Pirkkalan
KODINKONE
liike Ky p. 680 185

OSUUSPANKIN TALO
Avoinna aik. 9-18, la 9-14

Ollila on osa Pirkkalan historiaa

Näin muuttu maisema. Muutama vuosikymmen sitten nykyinen kuntakeskus oli Ratsutilantietä katsottuna pelkkää maalaisidylliä. Peltoaukeaman takana siintää Vähäjärvi.

Naistenmatkan Ollila mainitaan jo Vanhan Pirkkalan historiassa. Talolla oli omat erämaat 1500-luvulla Virtain Vaskivedellä. 1600-luvun ajan Ollila oli ratsutilana.

Tilan vauraus rakennettiin raskaalla työllä. Vuodesta 1916 alkanut yksityiskohtainen tilakirjanpito kertoo, että tila työllisti sekä oman väen että lähitiemheen naapurit.

sivu 8

Kunnalla reilusti alijäämää

Pirkkalan kunnan tilinpäätös viime vuodelta on tuntuvasti alijäämäinen. Myös kunnan velkämäärä on kasvanut huomattavasti.

Alijäämä on viime vuoden tilinpäätöksessä yli 2,4 miljoonaa markkaa. Kunnan menot olivat vuonna 1991 228.325.285 markkaa ja tulot 225.870.642 markkaa.

Kokonaismenot kasvoivat vuoteen 1990 verrattuna 5,8 prosenttia. Menojen kasvu oli edellisvuodesta vähentynyt, sillä vuosina 89-90 kokonaismenot kasvoivat 8,3 prosenttia.

Pääomamerojen eli investointien määrä oli vuonna 1991 noin 31,6 miljoonaa markkaa. Pääomamenot vähenivät 6,5 prosenttia edellisvuodesta. Myös niiden osuus kokonaismenoista pieneni. Käyttötaloukset kasvoivat 8,1 prosenttia. Vuosina 89-90 käyttötaloukset kasvoivat 12,3 prosenttia.

Lämpöalusten sekä koneiden ja kuljetusvälineiden kannattavuus parani hiukan vuodesta 1990. Sen sijaan vesihuoltolaitosten kannattavuus huononi.

Verotulojen osuus kunnan menojen rahoituksessa pysyi viime vuonna suunnilleen ennallaan. Asukasta kohti verotuloja kertyi 9.628 markkaa. Edellisvuonna kertymä oli 9.176 markkaa.

Veröyrimäärä kasvoi 8,7 prosenttia. Vastaava kasvuku oli edellisenä vuonna 12,2 prosenttia.

Velka kasvussa

Kunnan velkamäärä asukasta kohti on kasvanut tuntuvasti. Viime vuonna velkaa oli asukasta kohti 6.551 markkaa, kun sitä vuonna 1990 oli 5.742 markkaa, vuonna 1989 5.620 markkaa ja vuonna 1988 4.246 markkaa.

Talouseläinoja eli pitkäaikaisia lainoja oli asukasta kohti viime vuonna 4.125 markkaa. Veröyriä kohti lainat olivat 7,17 penniä. Vuonna 1990 vastaava luku oli 7,82 penniä. Lainojen hoitomenukset olivat viime vuonna 1.430 markkaa asukasta kohti ja 2,49 penniä äyriä kohti. Vuonna 1990 luvut olivat 1.478 markkaa/asukas ja 2,76 penniä/äyri.

Hyvää pääsiäistä!

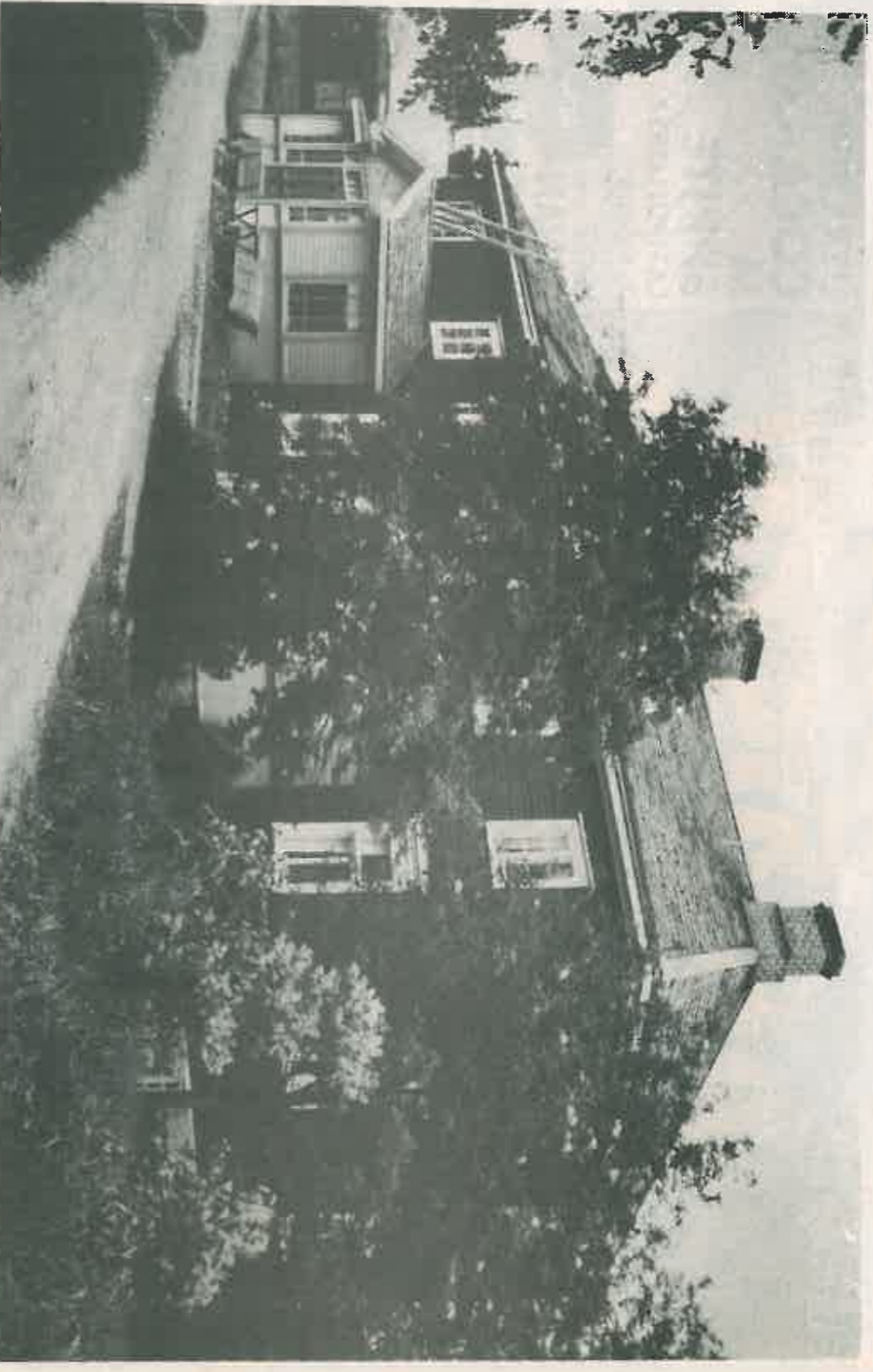

Ollilan tilalla on satojen vuosien historia

NaiSTEMMATKAN Ollilla esiintyy Jo Vanhan Pirkkalan historiassa. 1540-luvulla tilan kerrotaan omistaneen omat erämaat Virtain Vaskivedellä. Yleensä tiloilta ei käydy erämaissa säännöllisesti, sillä ne eivät olleet tärkeitä taloudellisesti tai toimeentulon kannalta - erämaat olivat ensisijassa kalastusta varten. Ollilasta erämaissa käytiin kuitenkin ahkerasti, mikä on tavallaan osoitus talon vauraudesta: talolla oli varaa irrottaa yksi mies äärimmäisen tärkeätä työvoimasta erämalle.

1500-luvun jälkipuoliskolla Ollilan tila mainitaan ruotujakolaitoksen järjestämisen yhteydessä. Ratsupalveluksen ylläpitämisen merkiksi taloilta lisäasiatetta, koska ne joutuivat varustamaan sotaa miehen ja hevosen eji luovuttamaan työvoimaa toiseen käyttöön. Näin ruodun ylläpito oli erämaan tavoin tilan vaurauden merkki. Ollilla oli ratsutilana koko 1600-luvun.

Seuraavalla vuosisadalla kehitettiin jälleen uusi vero. Nyt veron perusteena oli talon ikkunoiden lukumäärä. Savupirttien maassa vain mahdialot oli varustettu uuneilla ja ikkunoilla. Ikkunaveroluettelon mukaan Ollilassa maksettiin veroa 11:stä ikkunasta.

Pihapiiri sai muotonsa 1800-luvun lopussa. Nykyisin 13 huonetta sisältävä päärakennus muutettiin kaksikerroksiseksi 1930-luvulla. Kaksi kuisia korvattiin yhdellä pitkällä kuisilla vuonna 1957.

Kantaisä on Antti-vaari

Pirkkalan historiassa Ollilan tilan isännät on mainittu 1540-luvulta lähtien. 1880-luvun loppupuolella Sikojärven talon isäntä **Antti Sikojärvi** osti Ollilan. Suuren jälkeläisille hän on Antti-vaari, todellinerkantaissä, jolla oli 12 lasta. Osalapsista oli jo aikuisiässä hänen tullessaan Ollilan isännäksi. Vanhaisäntä Antti luovutti tilan pojalleen, joka kuitenkin kuoli. Kun Ruovedellä Hieltarrannan talossa emäntänä ollut Antti-vaarin vaimin tytär **Wilhelmiina** jäi toistamiseen leskeksi, hän palasi Ollilaan nuorimpien lastensa kanssa. Koska lapsista tilan isännäksi ajateltu poika kuoli, tilan peri Wilhelmiinan vanhin tytär **Ida**. Hän avioitui **K.E. Liutun** kanssa. Topakka nuorikko ei halunnut jättää kotitilaa, joten pariskunta asettui asumaan Ollilaan. Vastuu tilanpidosta siirtyi pariskunnalle vuonna 1898. He ottivat ajan tavan mukaan sukunimekseen talon nimen - aikvan kuten Antti-vaarikin oli tehnyt. Ida ja K.E. Ollilla ovat tilan hoidosta nykyisin vastaavan agronomi **Anja Ollilan** isovanhemmat.

Ollilan talon isännät hoitivat pitkään seurakunnan kirkkoväätärin toimea. Kirkkoväätäri oli eräänlainen kirkon isäntä, jonka vastuulla oli mm. seurakunnan taloudenhoito ja kirkon ehtoolliskalustosta huolehtiminen. Anja Ollilla muistaa kookkaan, tumman puulaatikon, jonka K. E. Ollilla kuljetti kirkkoon ehtoollisruunnausain.

-Laatikossa säilytettiin ehtoollisruunnausain ja -pikareita, jotka puhdistettiin huolellisesti käytön jälkeen, Anja Ollilla kertoo.

Ida ja K.E. Ollilla vuonna 1947.

76 vuotta kirjanpitoa

Kun maatalouden taloudellisen kannattavuuskirjanpito aloitettiin Suomessa 1915, K.E. Ollilla aloitti kirjanpidon Ollilassa jo heti seuraavana vuonna. Ollilla oli Suomen viljedes kirjanpitoita. Kirjanpito on jatkunut yhtäläisesti meidän päivimme saakka, ja tällä hetkellä Suomessa on Ollilan ohella enää kolme muuta samoihin aikoihin kirjanpidon aloittanutta tilaa.

Tarkka ja yksityiskohtainen kirjanpito antaa ainutlaatuisia tietoja sekä tilan että yksityistalouden vaiheista. Vuonna 1916 kirjatut tunnit määrät kerto-

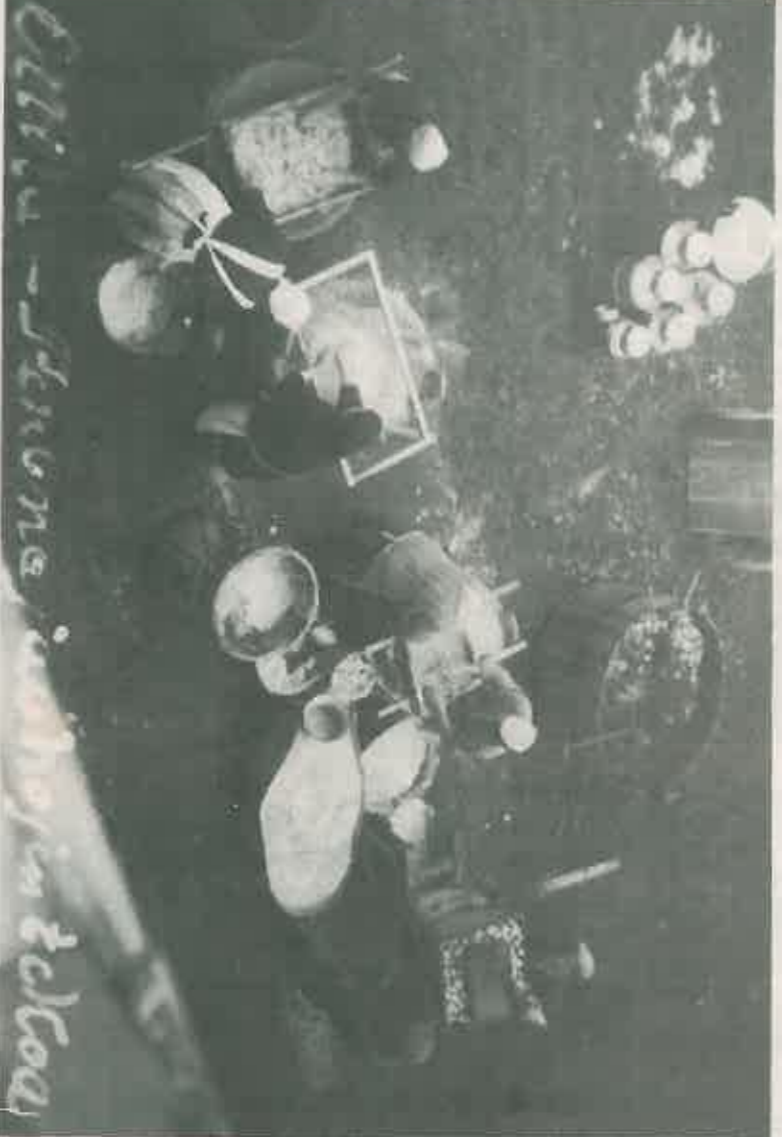

Issepurkava peräkärry oli valokuvauksen arvolinen, sillä se edusti aikansa huipputeknologiat. Tausstalla näkyvät virkailijatalo ja Suupan tilan päärakennus, joka palveli kunnantointistona vuoteen 1964.

vat, että Ollilassa työskentelevät isäntä, emäntä ja vanhimmat tyttävät. Muut työntekijät olivat sisäkkö, kariakko, voutti, pari harjoittelijaa, pari muonamiestä, toisen muonamiehen vaimo ja kuusi naapurua. Yhtenä työpäivänä työtunteja kertyi 170, mutta heinänteon aikaan tuntimäärä oli peräti 195. Koneita ei vielä käytetty, joten ihmis- ja hevostyövoima oli arvossaan.

Vuonna 1916 Ollilassa oli viljeltyä 67 hehtaaria. Edellisenä vuotena lisämaata oli hankittu ostamalla Järvinen julkokoti. Viljelykerrat kertovat tarkoin noudatetusta viljelykierrosta.

Kirjanpidon työkirja kertoo työpäivästä 9. huhtikuuta 1916 seuraavaa: Tilalla ajettiin sahatukkeja, kasattiin havuja eläinten kuivikkeiksi, ajettiin maitoa kaupunkiin, tehtiin puusepäntöitä ja ajettiin lautoja ja lantaa. Myös säätila merkittiin musiitin. Aamulla oli pakkasta ollut 8 astetta, keskipäivällä

Tilan suoramyynä kukoisti: tuottaita vietin Tampereen torveille ja vakituksille asiakkaille suoraan kotiin. Kuvassa syntyy saaveittain perunajauhoja.

Ensimmäiset linja-autot kuljivat Pirkkalan ja Tampereen väliä harvakseltaan. Tien kuntoskaan ei nähtä hääviltä.

mittari näytti yhtä lämpöastetta, sää oli kirkas ja tuuli kävi etelästä.

Työkirjasta löytyy merkintöjä vastoinkäymisistäkin. Tilan tamma Kaisa oli aiemmin saanut kunnakiirjan, mutta 8.4.1916 päivätyssä selostuksessa kerrotaan, että "puoli miesiöpäivää oltiin Kaisahevosta nykemmässä, se oli kuollut ähkyyri".

K.E. Ollila toimi lautamiehenä vuosikymmenien ajan ja hänellä oli myös lukuisia muita luottamustehtäviä. Luottamustoimien hoitaminen näkyi työkirjoissa: emäntä on ollut työissä kaikkina päivinä, mutta isännän kohdalla on usein viiva poissaolon merkkinä.

Rakennuksia käytetään edelleen

Ollilan tilasta muodostettiin aikanaan kolme tilaa: **Sakari Ollilan Ollinaho**, **Reino Ollilan Järvinitty** ja **Pentti Ollilan Ollilan tila**, joka muodostui vanhan tilakeskuksen ympärille. Vuodesta 1977 Ollilan tilan

pidosta on vastannut sisaruk-sien muodostama tilayhtymä.

Ollilan tilan koko pihapiiri on saanut muotonsa viime vuosisadan loppupuolella ja kaikki rakennukset ovat edelleen siinä käytössä mihin ne on tehty. Päärakennukseen 60 vuotta sitten rakennettu toinen kerros on rakennelmista uusin. Viime vuosisadalta peräisin oleva navetta on kokonut useita perusparannuksia. Navetassa on nykyisin lehmiä, lampaita, hevosia ja kanoja. Liteni, aitta ja puimala ovat päivittäiskäytössä.

Osa vanhaan puutarhakar-taan merkityistä siemenomenn-apuisista ja jalostetuista omenn-apuisista on edelleen tallella ja niistä saadaan satoa. Alkoiolen kuluessa puut ovat saaneet uusia, kuvaavia nimiä: Hyvä-puu, Soppaomennapu ja Ail-täidin puu.

● Artikkelit perustuu Anja Ollilan esitykseen, jonka hän piti viime torstaina kansalaisopiston historiasalissa. Sarja jatkuu 28.4. Luupissa, jolloin **Seppo Leuku** kertoo Leukun tilan menneisyydestä.

Valtakunnallisen veteraanipäivän syntysijoilla

Valtakunnallista veteraanipäivää vietetään huhtikuun 27.päivänä. Tuona päivänä 1945 tulkittiin Suomen viime sodat päättyneiksi. Ajan ja luonteen puolesta sodat on myöhemmin jaettu talvisotaan, jatkosotaan ja Lapin sotaan.

Nuorimman rintamapalvelukseen joutuneen ikäluokan edustajana kirjoittajan "sotareissu" kesti noin 2,5 vuotta. Jatkosotaa seurasi Lapin sota Tornion malhinoususta Rovaniemen valtauksen ja sotasaaralamatkan jälkeeen jällehen Kiipisjärvi tammikuun lopulta heinäkuulle 1945. Vuosien 1944-45 valde vierähti Lapin joukkojen JR 1:n esikunnassa Kemissä, josta siirto tuli saman jälkäväkirykmentin 1 pataljoonan Lapin perukoille.

Suomalaisen asemat olivat tuolloin vakiintuneet Kiipisjärven kaakkoispuolelle kohtaan, jossa nykyisin on käsivarren tien varressa muistomerkki mainitulta ajalta. Saksalaiset olivat juuttuneet Saanan laelle ja seudulle. Rintamavarustusten välimaatossa (noin 20 km) partioidin puolin ja toisin, pohjoisella sivustalla Norjan rajalle saakka.

Partioidin lisäksi suomalaisjoukon jokapäiväinen elämä oli vartiopalvelusta, asemien parantamista, vastapuolen seuraamista, joiakin kaakoita, tilannetiedotusten antamista, yhteydenpitoa Ruotsin rajavartioidiin, majoituksen kohentamista, milloituisten varomista ja purkamista, erilaista huoltoja, kylmän (-40-45 C) ja kesemmällä sääskien (miljoonia) kanssa tappelua jne. Huhtikuun lopussa varuillaanolo sitten helpotti ja mukaan tulivat mm. erilaiset liikuntaharrastukset ja kanssakäynti paikallisten saarnelaisten kanssa.

Huhtikuun 25. päivänä saatiin näet tieto, että vihollinen oli vetäytynyt Saanalta. Muistamani mukaan tieto varmentui 27. päivänä, kun Suomen alue miehittiin pataljoonan toimesta. Norjan rajalle saakka Skibotnin tiellä ja käytiin nostamassa Suomen lippu kolmen valtakunnan pyykille. Saksa-

Lukijalta

Suomen lippu on nostettu ns. kolmen valtakunnan (Suomi, Ruotsi, Norja) pyykille Mallan luonnonsuojelualueella eversti Oinosen ja muiden suomalaisten sotilaiden todistaessa tapahtumaa.

Suomalaiset pitivät yhteyttä ruotsalaisiin rajasotilaisiin tarvittaessa Kiipisjärven jäällä.

paikallinen seuraaja luonnehti sanoilla: "Katsokaa, tuossa marssii ainoa Suomen armeija, joka palaa voitajana kohtiin". Korostetusta seikasta on myöhemmältä alalta toisen lastakin käsitystä, mutta jääkoon ammatimmeisten arviotavaksi.

Itse Kiipisjärvestä on mm. jätetty muistin sopukoihin päättyneen (kirjoittajan) kokemukset juhannusjuhlista 1945 ja kiljun vaikutuksista porukkaan Turtemntoman sotilaan tapaan.

Ensio lehtinen

PIRKKALAISEN ILMOITUSTORI

- Edullinen ilmoitusväylä yksityishenkilöiden pikkuliitoituksille -

● Laskutamme 10 markkaa riviltä, minimi 30 mk, maximi 6 riviä. Kirjoita vain yksi kirjain tai välimerkki yhteen ruutuun. Jätä sananvälien kohdalle tyhjia ruutu.

Lähtetäjän nimi _____

Jakelusoite _____

RASTI RUUTUUN

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

☐	Myydään
☐	Ostetaan
☐	Vuokralle tarjotaan
☐	Vuokrata halutaan
☐	Onnitteluja
☐	Löydetty
☐	Kadonnut
☐	Vaihdetaan
☐	Sekalaisia
☐	Kiitoksia

Koneet antoivat verratonta apua: vesi nostettiin lähteestä tuulimootorilla ja pellolla möyrivät salaajituskoneet.

